

præceptis Dei, & Ecclesiæ erudire; ac quæ spectant ad Sacramenta instruere? Hoc munus demandabatur in primitiva Ecclesiâ Lectoribus; quorum opera valde egebant Episcopi; quandoquidem quomodo baptizare poterant, vel Judæos, vel Ethnicos, qui convertentur ad fidem, nisi prius memoriter didicissent Orationem Dominicalem, Salutationem Angelicam, Symbolum Apostolorum, præcepta Decalogi, & Ecclesiæ, ejusque Sacramenta, & alia plurima scitu necessaria, ut quis profertur possit fidem Christianam? Hunc laborem assumebant Lectores, qui statim horis, & locis quotidie congregatos catechumenos instruabant, interrogabant, erudiebant, & verbo Dei spiritualiter pascebant; in mysteriis fidei, ut ea possent comprehendere in publicis prædicationibus, quas tum Episcopi, tum Diaconi faciebant intra Missarum Solemnia, quæ quidem satis esse non poterant ad eosdem plenè docendos, ut patet ad sensum. Auctoritate hoc idem confirmatur ex traditis per Sacros Canones. In cap. Perlethi dist. 25. dicitur: Ad Lectorem pertinet lectiones pronuntiare, & ea, quæ Prophete vaticinantur, populis prædicare. Et in cap. Cleros. 21. dist. dictum fuerat, Lectores à legendo, Psalmistæ à psalmis canendis vocati: illi enim prædicant populo, quid sequantur; isti canunt, ut excitent ad compunctionem animos audientium. Et quamvis DD. disputent inter se, an Lectores liceat prædicare, & nonnulli teneant, quod non ob. in cap. Adiciamus. 16. q. 1. in quo statuitur, ut nullus præter Domini Sacrosanctos audeat prædicare. Quod notant Salmanticensis d. trad. 8. de Sacram. Ord. cap. 3. num. 14. tamen Valquez disp. 236. cap. 2. sustinet, quod sic, quia textus ille emanavit contra Laicos, vel Monachos non Ordinatos, seu melius intelligendus est de prædicatione intra Missarum Solemnia; factus autem de catechesi, quam ex officio facere debent Lectores ad instruendum populum in fide, & in mandatis Domini. Idcirco docere rudes Doctrinam Christianam esse proprium officium promotorum ad Ordinem Lectoratus testantur gravissimi Doctores tam antiqui, quam moderni: Alcuinus in cap. de Eccles. Ordin. & Hugo de S. Victore De Cerem. & Sacram. lib. 1. cap. 34. quos citat Biffus in Hierurgia Verb. Lector. num. 53. Metaphrastes in vita S. Cypriani Antiocheni, qui ut eum initiatum Lectorem dicit, vocat illum Sacrum præconem, & expositorem Christi Mysteriorum, ut notatum est à nobis supra num. 9. Salmanticensis quoque d. num. 14. dicunt, quod Lectorum secundum officium est, tradere Catechumens Christianæ Religionis rudimenta. Concordat Volpi d. Resol. 137. num. 4. scribens, Lectoratus munus est, libros novi, & veteris Testamenti clara voce in Ecclesiâ recitare; primaque Christianæ Religionis rudimenta fideles docere; unde antiquitus prædicationi vocabatur: Scilicet explicando, instruendo, declarando, & tamquam magister in Scholis cum facilitate docendo. Exemplis hoc idem probatur, nam de S. Synesio Martyre, quem S. Sixtus Papa Lectorem ordinaverat, ita testatur Martyrologium Romanum die 12. Decembris. Rome S. Synesii Martyris, qui tempore B. Sixti Papæ Lectorem Ordinatus, cum multos convertisset ad Christum, apud Aurelianum Imperatorem accusatus, gladio percussus Martyrii coronam accepit. Quomodo multos convertit ad Christum? utique docendo, instruendo, verbum Dei ministrando, ac prædicationi, & explanationi Doctrinæ Christianæ incumbendo. Consimiles labores plurimi alii Sancti Lectores, & Martyres Domini perfecerunt, quorum gesta refert Episcopus Sarnellius in cit. part. 1. lib. 3. ubi pag. 149. iucundus recitatur eventus S. Apollonii Lectoris, qui timore Martyrii cùm rogasset Philemonem gentilem virum, arte choralium, vulgo Suanatore d. Differo, eique pecuniam dedisset, ut fingens se A-

pollonium diis sacrificaret, ille induta ejus Clericali veste tanto amore in Christum, & Religionem Christianam statim exarhit, ut eam strenuè confitendo coram Præfide (qui illum in irrisionem Christianorum putans loqui, valde ridebat) à cognita ejus constantia in fide ipsam Philemonem sibi ad adjunctum Apollonium Lectorem, (quem & timiditatis, & facti penituerat) ad mortem condemnavit; & sic uterque coronam martyrii fuit affectus. Idipsum narrat fuscè Metaphrastes, & ex eo Surius tom. 6. die 14. Decembris.

Tertium Lectorum officium est lectiones Horarum Canonicarum in Ecclesiâ legere; nec non Prophetias, quando in Missa sunt legendæ, prout etiam in Missarum Solemnis introitus, gradualia, alleluja, & alia de more canenda cantare, & hac de causa, ut ait textus in cit. cap. Cleros. 21. dist. duplici nomine vocabuntur Lectoratus Ordines insigniti, videlicet Lectores à legendo, & Plaltes, seu Cantores à canendo. Magrius in Hierologie. Verbo Notarius, qui loquitur de Sanctis Marciano, & Martyrio Lectoribus, & ait aliquando vocatos Notarios, & Cantores, quia ad eorum Officium spectabat cantare in Ecclesiâ; & à legendo Lectores, à canendo Cantores, & à notis musicalibus Notarii dicebantur, teste Balsamone in Cur. 62. 46. Trull. quem ibi Magrius refert. Huic Officio canendi in Ecclesiâ, quod est proprium Lectorum, consonat id, quod legitur in Martyrologio Romano die 5. Aprilis his verbis: In Africa passio S. Martijri, qui in persecutione Genetricis Regis Arriani in die Pasche in Ecclesiâ cæsi sunt: quorum Lector, dum in pulpito Alleluja cantaret, sagitta in gutture transfixus est. In honorem hujus Sancti Lectoris, ac Martyris Episcopus Sarnellius referens ejus gloriosam mortem posuit hæc carmina.

Transfixus volucri modulanti guttura ferro,
Alleluja canens. Lector ad aspra volat.

Quartum, & ultimum Lectoris Officium est benedicere panem, & novos fructus, majori cum devotione comedendos à fidelibus; quæ modo recessit ab aula; vix enim in solemnitate Paschali panis, agni, & ovorum benedictionem his temporibus fideles postulant; quamvis præteritis sæculis quoscumque fructus, & cibos benedicti ab Ecclesiasticis ingerent, antequam de illis ederent; ego enim habeo Rituale antiquum impressum Venetiis Anno 1657. in quo inter plurimas comestibilium benedictiones, hæc sunt etiam: pabuli animalium, salis, hordei, siliginis, avenæ, uvarum, vini novi, lactis, casei, butyri, lactis, mellis, & similibus. Hæc de Lectorum Officiis in Ecclesiâ Latina.

Quæ autem apud Græcos sunt Officia assignata Lectoribus narrat Simeon Theosalonicensis Archiepiscopus in Libello, seu Dialogo De Sacramento Ordinis, existente apud Morinum d. part. 2. pag. 104. & seqq. ubi in cap. 3. pag. 108. ita loquitur: Sic igitur, qui Lector constitutus est, legit ab eo tempore Scripturas propter populum positas, Sacra scilicet Prophetarum, & Apostolorum oracula, à Diaconis, vel Presbyteris iussus, stans in medio, aperto capite eo modo, quo obsecratus est. Nec hoc tantum, verum etiam Sanctuarium ingrediens ut Sanctuarium Minister, lumina accendit, ignemque offert Sacerdoti, præceditque Cereis accessis ante Sancta dona gestans; oblationes quoque, & aquam, & seruidam Sacerdoti offert; & exorat que ad Templum spectant; cæteraque subministrat, Hymnos quoque divinos psallentibus præcinit, sine Canonem incipit, atque ut absolute dicam, Divinorum Minister est in Templo.

Ex his verbis studiosi possunt colligere; præter Officium legendi, idem docendi populum Sacras Scripturas, & canendi in Ecclesiâ, quod proprium est Lectoris etiam apud Græcos; per eos quoque in junctum esse Lectori-

toribus suis, lumina in Missa deferre, vinum, & aquam pro Sacrificio ministrare, & quæcumque in Templo sunt, vel ad illud spectant, custodire; quæ apud Latinos sunt munia Acolythorum, & Ostiariorum; unde Græci deducunt, apud se non existere hos duos Ordines, quia immixti, & uniti sunt Lectoratui; siquidem ipsorum Lectores, ut satis aperte innuit Simeon Theosalonicensis jam relatus, trium prædictorum Ordinum Officia simul adimplent, & ita asserit Christophorus Campanas Canonarcha Chii, in Opusc. de Vi Canon. ad Can. Apostol. quem citat, & sequitur Abbas Papadopolus in suis Prænotionib. Mystagogic. Resp. I. num. 7.

DECISIO XIX.

ARGUMENTUM.

Ad Exorcistatus Ordinis explanationem ostenditur:

I. Dari verè Energumens, adductis, examinatis, ac rejectis opinionibus DD. illos negantium. II. Quomodo Dæmones stent in corporibus humanis? & angeli boni possint stare in ipsis? III. Quæ, & quot sint signa ad cognoscendos veros dæmoniacos? IV. Quas ob causas Deus permittat, homines à diabolo obsideri? V. An Dæmones remediis naturalibus possint expelli? VI. Probat, Ordinem Exorcistatus semper fuisse in Ecclesiâ: & quæ sit ejus Materia, Forma, & Officium? VII. Antiquitus duplex erat Adjuratio dæmonum, Solemnis, & Privata. VIII. Quatuor curiosa dubia, necessaria scitu omnibus Exorcistis, atque monita octo declarantur.

SUMMARIUM.

- 1 Exorcistæ vocabuli significatio.
- 2 Energumens unde dicantur?
- 3 Energima quid sit?
- 4 M. Margarete Diomire Vita mirabilis impressa Anno 1704.
- 5 Philosophi negantes dari Energumens; & plures eorum opiniones.
- 6 Diabolus quomodo stet in corpore humano?
- 7 Diabolus obsidere corpora hominum est de fide.
- 8 Melancholia, & Afrorum influxus quos effectus possunt operari in homine, & quos non?
- 9 Spirituum in obsessis diæta, ut plurimum, sal-lacia.
- 10 Angeli plures possunt esse in eodem loco. Et quomodo?
- 11 Diabolus quomodo stet in corpore humano simul cum Anima?
- 12 Diabolus non ingreditur essentiam animæ energumens.
- 13 Angeli boni, & Anima separate cur non intrent in corpora hominum viventium?
- 14 Angelus in Sancta Sanctorum quomodo loquebatur Hebræorum Pontifici?
- 15 Amodee Blonde apparitio septem Angelorum in corporibus humanis.
- 16 Energumens multi non veri, sed filii.
- 17 Energumens cognoscendorum signa.
- 18 Lutheri absentis mors manifestata ab Energumens.
- 19 Græci, vel Latine loqui ignarum hominem, solum est dæmoniacum esse.
- 20 Monialis scientiis imbuta à diabolo; manifestata à Beato Joanne à Cruce.
- 21 Voces incondite, & ululatus signa Energumens.
- 22 Puella obsessa nihil comedens per dies 82.
- 23 Nomen JESU, ac preces Energumens abhorrent.

- 24 Diabolus obsidere homines Deus permittit ob peccata. Exempla.
- 25 Veniales culpe aliquando sunt causa Energumens.
- 26 Imprecationibus parentum filii obsessi à diabolo.
- 27 Judicia Dei imperscrutabilia circa Energumens.
- 28 Remediis naturalibus an demones expelli possint à corporibus? Exempla.
- 29 Hebræorum Exorcistæ ex Josepho Judeo. Et ex Adibus Apostolorum.
- 30 Demones non ejiciuntur à corporibus directè per remedia naturalia.
- 31 Individe quidem, & hoc dupliciter.
- 32 Exorcistatus Ordo semper fuit in Ecclesiâ.
- 33 Ejus Materia, & Forma quæ?
- 34 Officium Exorcistæ expellere demones de humanis corporibus.
- 35 Energumens adjuratio antiquitus alia solemnis, alia privata.
- 36 Energumens olim an daretur Eucharistia?
- 37 Exorcizatio semper facta super obsessis.
- 38 Græci Oleo Sancto Energumens ungebant.
- 39 S. Martini caritas erga obsessos. Item sancti Augustini, & sancti Ambrosii.
- 40 Exorcizabantur olim omnes baptizandi ab Exorcistis.
- 41 Exorcizare an possint, qui non sunt Exorcistæ?
- 42 Exorcistæ an egeant licentia Ordinarii ad Exorcizandum?
- 43 Exorcismi Ritualis Romani uti debent Exorcistæ.
- 44 Psalmus Exurgat Deus &c. terribilis contra Demones.
- 45 Sanctorum Reliquiæ potentes sunt ad pellendum diabolum.
- 46 Exorcistæ cavere debent oïa, quæ hic notantur.

DE Exorcistatus Ordine in præsentem est differendum, qui tertius est inter minores: verum quia pauca de eo sumus dicturi circa ejus existentiam, quæ notissima est etiam in primitiva Ecclesiâ; & pauciora circa ejusdem Materiam, & Formam; cum utraque inalterabilis servata sit quocumque tempore, ut infra videbimus; idcirco pro majori intelligentia Officii hujus Ordinis, quod est adjurare Dæmones, siquidem Exorcista idem est ac adjurans, & increpans, ut ex S. Isidoro notat Durand. in Ration. Divin. Offic. lib. 1. cap. 6. n. 1. Alcuinus de Divini Offic. in c. De Tonsura Cleric. & Biffus in Hierurgia Verb. Exorcistæ. n. 228. præmittenda, & examinanda sunt quinque.

1. Qui sint? & an verè dentur Energumens?
2. Quibus signis Energumens cognoscantur?
3. Quas ob causas Deus permittat Energumens?
4. An Diabolus expelli possit ab humanis corporibus per remedia naturalia?
5. Quæ sit materia, Forma, & Officium Exorcistatus? quibusque cautelis sit exercendum?

Quo ad Primum, Energumens vox venit à verbo græco ἐνεργειν, quod significat promovere, agitare; & denotat homines, qui obsessi à Diabolo, ab eo agitantur; & hi nominantur etiam Dæmoniaci, Arreptitii, infessi, obfessi, & Dæmonium habentes; ut ait S. Matthæus cap. 8. Vers. 27. communiter autem Energumens, & idèd Energima, idèd diabolica obsessio, definitur, ut sit Venatio homini illata à Diabolo, immèdiatè, & localiter, intra corpus ejus existente, ac operante, illudque ad tempus subigente. Ex qua definitione deducitur, duo esse necessaria ad constituendum verum Energimam; & ad faciendum verum Energumens. Unum est, quod Diabolus ingressus sit corpus hominis, & in eo resideat.

fideat localiter, non ut forma in subjecto, sed ut motor in mobile. Alterum, quod vexat, agitet, & moleſtet corpus humanum, intus illud permeando; unde fit, ut qui vexantur à diabolo extra corpus, prout contigit Beato Job, S. Antonio Abbati, aliſque pluribus, quos exteriores moleſtias paſſos eſſe à diabolo Hiſtorici narrant, & ut noſſimè legitur in Vita Vener. M. Margharite Diomire cap. 16. & 17. impreſſa Venetiis Ann. 1704. hi, inquam, non ſunt neque dici poſſunt Energumeni, ut late diſſerit Giſbertus Voetius Seſſè diſp. part. 1. de Energum.

Nihilominus, quamvis infinita propemodum ſint teſtimonia tum Scripturæ Sacræ, tum Hiſtoriarum Ecclèſiaſticarum, & profanarum, quibus probatur verè dari Energumens, & homines infeſtos, ac obſeſſos à Diabolo; non deſuerunt Philoſophi hanc evidentem veritatem negantes, & attribuentes cauſis naturalibus operationes inſolitas, quas Dæmoniaci operantur. Alii dixerunt, eas provenire à melancholia, quæ attrahit, & cumulat humores corporis atrocis & violentos; ex quibus melancholicus agitatur, in furorem pellitur, ac mira operatur; Ita Levinus Lemnius De occult. natur. Mirac. lib. 2. cap. 2. & alii, quos citat Voetius d. part. 1. Problem. 2.

Alii operationes miras, quas faciunt Energumeni, tribuunt influentiæ Aſtrorum, itaut ab illis cœleſtibus corporibus per ſuos influxus proveniat virtus, & poteſtas vaticinandi, peregrinis linguis loquendi; & alia inſolita peragendi; cujus opinionis plures citantur à ſancto Hieronymo in Math. c. 4. & ita ſentiſſe profiteatur Petrus Pomponatius in lib. de Incantat. cap. 10. ſuppoſit. 6. & idem repetit cap. 12. loquens de Vatiſibus, Sibyllis, ac Dæmoniacis. Alii, ſubtilioribus ſpeculationibus fingunt, quaſdam intelligentias superiores, & mentes cœleſtes; eaſque (ajunt) illabi intellectui hominis agentis, & hoc modo ipſe homo adaptari ad multa, quæ ſupernaturalis videntur operanda. Ita Andreas Cattaneus Imolenſis in Traſt. de cauſ. mirabil. effèd. apud Hieronymum Magium lib. 4. Miſcell. cap. 11. Alii opinati ſunt, non eſſe Dæmones obſeſſantes corpora Energumenorum, & in eis loquentes, & operantes, ſed eſſe animas Deſunctorum, quæ proinde ſapè ſapè revelant ſecreta multa ſibi dum viverent cognita, & petunt aut ſuffragia, aut reſtitutiones fieri, aut alia bona præbent documenta; quorum auctor diabolus eſſe non poteſt. Hanc opinionem vocat vulgarem Cœlius Rhodiginus lib. 2. cap. 13. & eam tenuiſſe Judæos oſtendit Joſephus Flavius de Bello Judaico lib. 7. cap. 33. Alii verò negant Energumeniſimum ea ratione, quia, inquam, capere non poſſunt, quomodo Diabolus poſſit ſtare in corpore, & tota in qualibet ejus parte. Ergo non eſt ibi Dæmon, tum quia non poteſt eſſe ſimul in eodem loco cum anima, ex doctrina D. Thomæ 1. part. q. 52. art. 3. docentis plures ſpiritus non poſſe eſſe ſimul in eodem loco: tum etiam quia operationes animæ confunderentur cum operationibus Dæmonis. Ulteriùs, quia diabolus non poteſt illabi animabus hominum, nec intra eas eſſe, quia hoc proprium eſt ſolius Dei, & tandem quia ſi id poſſibile eſſet diabolo, etiam Angeli boni intrarent, & obſiderent corpora hominum viventium; imò etiam animabus ſeparatis licitus eſſet talis ingreſſus; & de utroque nullum eſt teſtimonium, & numquam legitur fuiſſe factum. Ex his igitur, ac ſimilibus rationibus negant Energumeniſimum, & opinantur, dari non poſſe homines obſeſſatos à Diabolo.

Contrarium tamen eſt omnino aſſendum, quia de fide eſt, diabolum intrare corpora hominum, & dum degit intus in eis, illos vexare, prout pluribus in locis teſtantur S. Evangeliſtæ, referentes ejectiones Dæmonum, quas faciebat Chriſtus Do-

minus, ſua divina poteſtate, & ejus Apoſtoli, ac Diſcipuli in ejus nomine; prout legitur apud S. Matthæum cap. 8. Verſ. 16. Ibi: *Vespere autem facto obtruncavit ei multos Dæmonia habentes, & eſcicibat ſpiritus verbo.* Et Verſ. 28. Cum Chriſtus viciſſet trans fretum in regionem Gerafenorum ſubdit Evangeliſta: *Occurrunt ei duo habentes Dæmonia de monumentis exeuntes, ſevi nimis &c. Dæmones autem rogabant eum, dicentes: Si eſcicis nobiscum, mitte nos in gregem porcorum.* Et ait illis, *Ite: At illi exeuntes abierunt in porcos.* Idem narrant S. Marcus cap. 5. à Verſ. 1. & ſeqq. Et S. Lucas c. 8. Verſ. 26. Et in aliis locis multis conſtat à Chriſto Domino liberatos fuiſſe Dæmoniacos; imò ab Apoſtolis, & Diſcipulis ejus, de quibus S. Lucas cap. 10. Verſ. 17. *Reverſi ſunt autem ſepuaginta duo cum gaudio dicentes: Domine etiam Dæmonia ſubjiciuntur nobis in nomine tuo.* De Divo Petro habetur in Apoſtolorum Actibus cap. 5. Verſ. 16. *Concurrerat autem & multitudo vicinarum civitatum Jeruſalem, qui curabant omnes.* Et de Philippo Diacono ibid. c. 8. Verſ. 7. *Multi enim eorum, qui habebant ſpiritus immundos, clamantes voce magna dicebant: Et dæmonia Apoſtoliſ ſapè; adeo nefas fit de hac veritate dubitare, quam fatentur omnes Patres, Concilia, Theologi, & tot illuſtres Scriptores, qui de Energumeniſimo integros tractatus ediderunt; & factis, ac exemplis Sanctorum eam confirmantur uſque in præſentia tempora, demonſtrantes fuiſſe jugiter apud fideles quorundemque nationum ſignum illud, quod Chriſtus Dominus promiſit, dum dixit Marc. cap. 16. Verſ. 17. *Signa autem eor, qui crediderint hæc ſequentur: In nomine meo Dæmonia eſcicient.**

Neque vim aliquam habent Philoſophicæ rationes ſupra adductæ ad ſuadendum non dari Dæmoniacos, ſeu Energumens. Ad primam enim reſpondetur, & ad ſecundam, quòd eſt melancholia, & Aſtrorum influxus habere poſſunt vni cauſandi in aliquibus hominibus affectus, & ſymptomata ſimilia, quæ veri Energumeni patiuntur; falſum tamen eſt, cauſas naturales, quæcumque illæ ſint, efficere poſſe, ut homines loquantur linguis peregrinis, quas nunquam didicerunt, aut prædicant, vel agnoſcant futura, aut abſentia; eſt enim falſiſſima doctrina illa Philoſophorum docentium, ſcilicet noſtrum eſſe remiſſi; & nihil eſſe in noſtra mente, quod non fuerit in ſenſu; nihil in lingua, quod in mente non fuerit. Ad Tertiam de Intelligentiis. Mentibusque cœleſtibus, à quibus, ajunt, intellectum hominum recipere cognitionem, & motum extraordinariam dicendi, ut operandi, reſponderetur eſſe maniſeſtum errorem; quia vel nomine diſtarum Intelligentiarum, & Mentium intelliguntur Angeli bonos, atque beatos, & ecce hujus aſſertionis impietas; cum Energumeni ſapè abſurdiſſima dicant, & faciunt, quæ talibus Mentibus ſine blaſphemia adſcribi non poſſunt; vel intelligunt Angeli malos; & conſentitur dari Energumeniſimum, eſſe integram ejus cauſam non conſentiantur. Ad Quartam de Animabus deſunctorum patet incongruitas: nam vel ſunt beatæ? & impiæ; ac indi- gnum eſt illis adſcribere actiones turpes, quas dæmoniaci agunt. Vel ſunt damnatæ? & hæc habere non poſſunt ſcientiam, aut virtutem talem, quæ Energumeni erudiri valeant. Vel ſunt in ſtatu medio? & iſdem adaptatur hæc ultima ratio, & ulteriùs hæc non interſunt hominibus, ut eos torquent; ſed ut ab eis auxilium obtineant. Nec relevat, quòd aliquando vel ipſi ſpiritus hominem obſeſſantes aſſerant ſe tales eſſe, quia decipiunt: vel revelationem faciunt aliquis rei ſoli deſuncto notæ; nam multipliciter id dæmones ſeire poſſunt; vel quòd aliquando multa utilia moneant; quia etiam talia ſedem dæmones præſtant ad magis decipiendum, & perdendum.

Cæte-

Cæterum quòd ad Quintam, & Ultimam (quæ eſt de ſubtilioribus Queſtionibus tum apud Philoſophos, tum apud Theologos utriuſque Scholæ, ut videre eſt apud Salmantiſienſes tom. 2. part. 2. in traſt. de Angelis queſt. 52. diſp. 2. dub. 9. & 10. qui Angeliſtum Doctorem ſequuntur, & apud Maſtrum in lib. Phyſic. diſp. 11. queſt. 7. num. 101. ubi ſecundùm Scoti doctrinam diſputat, An plures ſpiritus poſſint eſſe ſimul in eodem loco) juxta præſatos Doctores reſpondetur, non eſſe impoſſibile, nec inconſtens, quòd ſub diverſis reſpectibus plures Angeli ſint ſimul ſive boni, ſive mali in eodem loco; & per conſequeus, quòd iidem poſſint ſtare in humano corpore ſimul cum anima. Et circa hunc caſum, de quo nunc diſſerimus, diverſus eſt modus eſſendi, nam Anima ſtat in corpore tamquam forma illud vivificans; & hic modus non eſt poſſibilis dæmonis, idèd ſtat ipſe in corpore coexiſtenter exercendo vires omnes corporales pertinentes ad motum localem ejusdem corporis, & movendo omnia organa ejus ad actus exteriores ſimiles ad illos, quos ipſa Anima elicit in corpore ſuo. Nec ex hac coexiſtencia dæmonis in corpore cum anima illud informante confunduntur actiones ipſius Animæ, & diaboli; quia iſte non habet poteſtatem in ipſam animam; idèd in intellectum, & voluntatem illius directè; ſed indirectè tantum, quatenus poteſt agere, & agit in corpus, ac ſenſus corporeos, quos ipſa Anima informat; & idèd alia ſunt operationes, quæ proveniunt ab intellectu, & voluntate hominis obſeſſi à diabolo; & alia, quæ operatur ipſe diabolus in eodem homine; nam diabolus operatur ſecundùm imperium voluntatis ſuæ adhibendo organa corporea ejusdem hominis tamquam ſuperior, & poteſtor in natura, nullam tamen inferendo violentiam Animæ ejusdem corporis, in quo inſidet. Et ex his reſolvitur alia obſectio, quòd diabolus videatur illabi animabus, & eſſe intra illas, quòd eſt proprium Dei; ſiquidem diabolus non ingreditur eſſentiam animæ rationalem, que cum fit ſimplex, & incorporea, nec habeat dimensionem quantitatis; nihil in ea poteſt eſſe, niſi illud, quòd dat ei eſſe, idèd Deus per virtutem ſuam; ut plenè tractant ſanctus Auguſtinus de Eccl. dogm. cap. 50. & Beda ſuper illud Aſ. Apoſt. cap. 5. *Anania cur. tentavit bucellam introitit ſathanas in Judam*, non quidem in corpus, ſed in animam, nam dant reſolutionem, & eſt, intraſſe in animam non ſubſtantialiter, ſed per effectum malitiæ, ſuggerendo eidem Præceptoris, ac Domini ſui proditionem.

Tandem ad ultimum, quòd non legantur exempla de infeſſione Sanctorum Angelorum, vel animarum ſeparatarum in corporibus hominum viventium, reſpondetur, id evenire non eſſe impoſſibile, ſed ex Divina Voluntate, quæ tales ingreſſus fieri non vult; quòd ſi vellet præcipere, & ordinare, ut fierent, poſſent & Angeli boni, & aſſum deſunctorum eſſe iſdem rationibus, quibus Dæmones, Deo permitteſſe, obſident hominum corpora, eadem & ipſi introire, organa movere, & alia, quæ ad motum localem pertinent, peragere; prout de Angelo, qui intra Sancta Sanctorum in corpore humano, & voce humana loquebatur Summo Hebræorum Pontifici philoſophatur Cornelius in Lapide commentar. in Levitic. cap. 16. ſub Verſ. 2. In Vita venerandæ Matris Amodæ Blondæ, ſancti Franciſci de Sales ſpiritalis libri, legitur cap. 4. pag. 42. ſeptem juveniles peregrinis elemoly nam petentibus, & qualdam plagas in ſuis corporibus curari flagitantibus ipſam benigè, ac liberaliter ſuccurriſſe; tunc unum ex eis gratias agentem dixiſſe, quando à Amodæ, ad patriam noſtram veneris, rependemus vicem. Eſto devota ſeptem Angelorum Throno immacu-

lati Agni adſtantium. His diſtis diſſeſcere; & eos fuiſſe ſeptem Angelos teſtatur hiſtoria. Cur ni in ſeptem corporibus humanis, & plagatis tunc ingreſſi? Videatur Suarez in 1. p. D. Thom. tom. 1. diſp. 13. ſeſt. 4.

Quòd ad Secundum, Notanda, & referenda ſunt ſigna præcipua ad cognoscendum, an quis verè fit Energumenus? multi enim vel ex infirmitate mentis, vel ex malitia fingunt, ſed obſeſſatos à Diabolo; eſt id verum non ſit. Exemplificat Schottus in Phyſica Curioſa lib. 4. cap. 9. de quadam muliere, quæ multis ſignis, ac clamoribus ſe diù Energumenam oſtenderat; quam tamen pius Sacerdos cognovit Stultitia potius, quam Dæmonis obſeſſione laborare: ſuper illam enim ad exorcizandam ei adductam, clavem ſuam domeſticam ferream velo obvolvatur ſuper caput poſuit; ipſa autem imaginata eam eſſe aliquis Sancti reliquiam, clamare cepit, crucior nimis, crucior: auferre quòd impoſuiſtis. Et de alia puella, quæ pariter ſingebat ſe Dæmoniacam, quia ejus frater recuſaverat ſerica veſte eam ornare. Ego ipſe deſignavi Moniali, quæ cupiens de Monafterio exire, ſe à Dæmone vexatam ſimulabat, notavi in meis Deciſionibus de Ven. Euchariſtæ Sacram. Decif. 50. num. 30. Idcirco non ita de facili debent Exorcizari credere, omnes clamores emittentes eſſe Dæmoniacos; ſiquidem pravum eſt cor hominis, & inſervutabile. Jerem. 17. 9. & præcipue mulierum, de quibus ſcriptum eſt: *Breviſ omniſ malitia ſuper malitiam mulieris. Eccl. 25. 26.* Sunt itaque attendenda ſigna urgentia, quorum

Primum eſt, quando qui ſe obſeſſum aſſerit, revelat occulta, ſeu abſentia. Hoc eſt ſignum urgens; quia cum ſpiritus hominis ſcire non poſſit ex ſua naturali vi, vel ſcientia que in longinquis partibus aguntur; vel quæ ignota ſunt omnino, & occulta, necesse eſt, (quando non adſint probationes, ſieri à Deo, vel à Bonis Angelis revelationes illas) Dæmonem in energumens inſidentem eas facere; & ita haberi probabile ſignum, quòd obſeſſat hominem, ex cuius ore, vel abſentibus, vel res occultæ revelantur. Huiusmodi Signum, deducitur energumeni, qui licet abſentes revelant mortem Martini Lutheri, & narrant omnes Dæmones reliquiſſe ab rupto obſeſſatorum corpora, ut ſepulcræ ejusdem Lutheri eorum amicitiaſſi adſiderent, prout ex pluribus auctoribus notavi in traſt. de Extrem. Unct. Decif. 62. n. 20. in fine.

Secundum Signum eſt, linguarum peregrinarum peritia, & locutio, quæ loquens nunquam didicit; cum enim naturaliter fieri non poſſit, ut quis loquatur illa idioma, quibus non ſtudet; vel ſi quis ſcientiarum ſe poſſeſſorem demonſtret, quare acquisitioni non vacavit; deducitur argumentum Energumeniſimi; (niſi vel ex Dei ſpeciali gratia, vel ex boni Angeli ope eas provenire noſcatur.) Hoc ſigno frequenter cognit ſunt homines à Dæmone verè obſeſſi. De aulico Imperatoris Conſtantii, narrant S. Hieronymus in vita S. Hilarionis, loquente perfectiſſimè Syro idioma, eſt linguam Francam, & Latinam tantùm ſcire; ex quo S. Hilarion reprehendit, Aulicum prædidiſſum dæmoniacum fuiſſe. Idem de muliere Mediolanenſi adducta ad ſanctum Bernardum, quæ nunc Italica, nunc Ibera lingua loquebatur, ut habetur in vita ejuſdem ſancti lib. 2. cap. 4. Puellam, quam exorcizavit ſanctus Norbertus, Cantica Cantuonica memoriter recitavit; & tum Latina, tum Teutonica lingua interpretata eſt, ſcribit Sighebertus in Chron. ad Annum Chriſti 1122. De alia puella, quæ nec legere, nec ſcribere ſciebat, & tamen Græcè, & Latine loquebatur teſtatur Majorius tom. 2. colloq. 3. & de puero ita ſimiliter loquente, quamvis eadem lingua igno- rante, reſert Ercanellus lib. de adultis rer. conf. His con-

concordat id, quod legitur in Vita Beati Joannis a Cruce, impressa in principio ejus Operum Spirituum...

Tertium Signum constituunt barbarae, & inconditae voces, clamores, & ululatus belluini; horribilis, & truculentus vultus, membrorum stupor, & functionum...

Non solum autem ob scelera gravia, de quibus supra, permittit Deus, homines a Daemonibus obideri, sed aliquando ob culpas Leves. Confirmat hoc id, quod narrat Cassianus collat. 7. c. 27. de Abbatibus...

Quorum Signum censetur probabile inhabitantis demonis in hominibus, si obsessi renuntiant proferre nomen JESU, invocare DEUM, recitare psalmum Miserere mei DEUS, aut Qui habitat, aut alias pias orationes...

Quo ad Tertium, Si quarimus causas, propter quas Deus permittit, homines evadere Emergenos, & in eos ingredi Diabolum?...

Magdalena Christus ejecit septem demonia. Marc. ult. Vers. 9. quae utique propter peccata eam obsecerant, ut interpretes volunt. Divus Paulus 1. Cor. 5. 4. tradidit Satanam...

Porrò etiam ob aliena peccata sinit Deus homines a Dæmone invadi, & torqueri, ut docent exempla illorum filiorum, quos ob malam imprecationem parentum Diabolus arripuit.

Aliquando tamen absque ulla actuali culpa homines a Diabolo possidentur ex Dei inscrutabili judicio, ut observat Sanctus Hieronymus in Epist. ad Paulam de Dormitione Blesillae...

Quo ad Tertium, Si quarimus causas, propter quas Deus permittit, homines evadere Emergenos, & in eos ingredi Diabolum?...

re; & is quos tyrannidem exercebit in inferno contra homines, quos tam miris, & diris modis vexat in hac vita.

Quo ad Quartum, Plures sunt scriptores autumantes, expelli posse Diabolum ex corporibus obsessis virtute rerum naturalium; nam præter exemplum Juvenis Tobiae, qui instructus à S. Raphaelè fuffitu, seu fumo jecoris, & cordis piscis fugavit Dæmonem ab ædibus Saræ...

Quo ad Quintum, Ut ad Exorcistatus Ordinem explicandum revertamur, ejusque existentiam, materiam, formam, ac officium doceamus; in aperto est, eum fuisse in primitiva Ecclesia, & semper usitatum; ut ostendimus supra in Diss. III. a. num. 38. & segg. Et quamvis disputent DD. de tempore, quo Christus Dominus hunc Ordinem instituit...

Quo ad Sextum, Quod ad Exorcistatus Ordinem explicandum revertamur, ejusque existentiam, materiam, formam, ac officium doceamus; in aperto est, eum fuisse in primitiva Ecclesia, & semper usitatum; ut ostendimus supra in Diss. III. a. num. 38. & segg. Et quamvis disputent DD. de tempore, quo Christus Dominus hunc Ordinem instituit...

quod aliquando etiam Exorcistæ Ecclesiastici utuntur suffitu herbarum, & lignorum ad expellendos Dæmones, ut tradit Mengus in Flagell. Dæmon. Dec. 3. 4. & 6. Nam responderetur, tales suffitus fieri potentes ad hunc effectum operandum duplici respectu: Primus est, quod tanquam remedia naturalia diminuunt humores melancholicos, quibus utitur Diabolus ad magis vexandum obsessum, & ex tali diminutione alleviatur à molestia causata in agitatione eorum humorum...

Quo ad Quintum, Ut ad Exorcistatus Ordinem explicandum revertamur, ejusque existentiam, materiam, formam, ac officium doceamus; in aperto est, eum fuisse in primitiva Ecclesia, & semper usitatum; ut ostendimus supra in Diss. III. a. num. 38. & segg. Et quamvis disputent DD. de tempore, quo Christus Dominus hunc Ordinem instituit...

Materia remota ordinationis Exorcistatus est Liber Exorcistorum, qui apud nos est Ritualis Romanus, in quo post Rubricas de Sacramentis, de Exequiis, de Benedictionibus, & de Processionibus habetur titulus de Exorcizandis obsessis à Dæmone; nec non de Conjuracionibus ad fugandas tempestates. Traditio autem ejusdem libri, ita ut ab ordinando tangatur, est materia proxima tunc, & quando ab Ordinante profertur Forma, quae est: Accipis, & commenda memoria, & habet potestatem imponendi manum super Emergennum, sive Baptizatum, sive Catechumenum. Hæc verba habentur in cap. Exorcista dist. 23. desumpta ex Concilio Carthaginiensi IV. cele.

tebrato Anno 398. & in quatuordecim Codicibus, seu libris vetustissimis Ritualibus, successivis temporibus, manuscriptis pro usu diversarum Ecclesiarum, quos integro transcripsit Morinus, & postquam in suo opere de Sacris Ordinat. part. 2. a pag. 211. usque ad pag. 271. videlicet ab Anno 600. usque ad Annum 1100. reperit indefinenter eadem materia, & forma, iisdem verbis concepta; quam similiter ponit, ac servat liber Pontificalis Romanus; in quo, ubi sunt verba prædictæ Formæ, notatum est in margine: *Hoc autem imprimatur character hujus Ordinis; ex quibus bene deducitur, ea esse Formam, nam per illa verba imprimatur character, & significatur potestas, quæ traditur Exorcistæ ordinato, nempe adjurandi, increpandi, & expellendi Dæmones.* cap. Cleros, dist. 21. & cap. omni die, de Consecr. dist. 5. Eadem Formam referunt Isidor. lib. 2. de Offic. Eccles. c. 13. Rabanus Maurus de Instit. Cleric. lib. 1. cap. 10. Amalarius lib. 2. cap. 9. Concilium Aquigran. cap. 4. Et concordare cum Ritualibus vetustissimis ostendit Menardus pag. 278.

Offitium autem, & ministerium Exorcistæ est, & semper fuit expellendi Dæmones de humanis corporibus per adjurationes, & Exorcismos ab Ecclesia approbatus, ut denotant verba Formæ hujus ordinis supra relata. Est autem sciendum; quod in primitiva Ecclesia duplex erat modus adjurandi Energumenos, & eos à potestate diaboli liberandi; de quibus copiosè agit Morinus in alio suo Commentario Historico de Sacram. Panit. lib. 6. cap. 7. per totum. Unus solemnis, alter privatus. Modus solemnis erat intra Missarum solemniam, post dimissos publicos penitentes, nec non Catechumenos, completa recitatione Evangelii, ac prædicatione, vocabantur in medium Templi qui erant Energumeni; hisque in genua positus, Diaconus monebat populum, ut Deum pro eorum liberatione rogaret, & subsinde Episcopus, seu Sacerdos solemniter celebrans nonnullas recitabat super eis publicas preces, Divinam excitando potentiam, ut hostem humani generis ab obsessis illis dignaretur expellere; & completis precibus, Energumeni de Ecclesia dimittebantur; non enim eis erat permittum adire Sacris Mysteriis, neque oblationes facere ad Altare. Ita ex S. Clemente ex lib. 8. Constit. Apoll. cap. 6. & 7. ex S. Dionysio Aroepag. de Hierarchy. Eccl. c. 3. ex S. Jo. Chrysothomo Hom. 3. de Incomprehensibili natura Dei, tradit Morinus d. c. 7. n. 2. & 3. & 4. subdens; quod iisdem Energumeni non admittentur ad Sacram Eucharistiam nisi in articulo mortis, severiori primitivæ Ecclesiæ disciplina durante, quam deinde Concilium Arausicanum I. cap. 14. temperavit, decernens, eos statim temporibus communicari posse, si obediens fuerint suis Exorcistis, devoti, & ab omni blasphemia, scandalo, aut rumore alieni. Concordat Cabalutius in Notitia Eccl. Conc. sæculo III. ad Concil. Illeberitan. Can. 29. pag. 75. Hic solemnissimus modus adjuvandi Energumenos in tertio, quatuorvicescæculo cessavit apud Græcos, eo scilicet tempore, quo cessarunt apud illos publicæ penitentia; & quia hæc apud Latinos diutius durarunt, & ut ait Morinus ubi sup. n. 16. usque ad septingentesimum Annum (sed fallitur, nam Patavii ex Rituali antiquo Illustrissimi Capituli hujus Cathedralis etiam in Anno millesimo ducentesimo, & post obitum Divi Antonii Patavini erant in usu) idcirco cessantibus publicis Penitentibus, cessavit etiam antedictus publicus, & solemnissimus modus adjuvandi Energumenos per communes orationes Episcopi, Cleri, ac populi super eos intra Missarum solemniam.

Alter privatus modus fuit, & semper extitit, quem adhibuerunt Exorcistæ ad hunc effectum ab Ecclesia ordinati, qui imponebant caput, & Exorcizabant obsessos à Diabolo tam Catechumenos, quam Baptizatos; & tale exercitium, ac ministerium ad-

implebant tum in privatis domibus, tum in Ecclesiis, sed extra Missam, ut sequitur demonstrare Morinus d. c. 7. n. 7. & 8. allegans Concilium Carthaginense IV. ex cuius Canon. 90. & 92. apprehenditur, quod tunc permittebatur Energumenis, si velent, immorari in Ecclesia diem, nocturque; & in ea ab Exorcistis cibum sumere; & idem Paulinus in Vita S. Ambrosii scribit, servum Stilianon Comitis Dæmonio laborantem, à S. Ambrosio curatum in Ambrosiana Basilica mansisse. Fuit igitur semper in usu Officium Exorcistæ quocumque tempore in utraque Ecclesia; nam in Euchologiis Græcis est sequentiæ, seu Ordo ad consolationem infirmorum agitatorum à spiritibus immundis, & molestiam afferentibus, in quo habentur varice Preces, Psalmi, Cantus, & Exorcismi, quos partim tribuunt Magno Basilio, partim Chrysothomo, ut ait Morinus in cit. cap. 7. n. 10. subdens, quod etiam soliti fuerunt Græci Oleo Benedicto Energumenos innungere, & quod hoc ministerium à solis Presbyteris exercebatur, idem omiserunt ordinare Exorcistas. De eodem usu Græcorum in Exorcizandis obsessis à Diabolo locuti sunt Trullani Patres, qui paulò post Annum 700. decreverunt in cap. 60. Eum, qui se Energumenum simulaverit, iisdem afflictionibus, laboribusque subijci, quibus ii, qui verè à Dæmon correpti sunt, ut Dæmonis operatione liberentur. Hæc omnia Morinus d. num. 10.

In Ecclesia vero Latina non est opus allegare auctoritates pro perenni hujus officii usu, cum de eodem plenè sint Historiæ Sacræ, & Vitæ Sanctorum. In vita S. Martini Episcopi scribit Sulpitius Severus Dialog. 3. quod sæpe sanctus Vir Energumenos in Ecclesia exorcizabat, sed sub hac forma: *Foribus obseratis in medio Ecclesiæ, cinctio circumcinctus, cinere aspersus, solo stratus orans.* De S. Augustino narrat Possidonius in ejus vita; videlicet illum pro quibusdam Energumenis patientibus, ut oraret rogatum in oratione lacrymas fundentem, Deum rogasse, & Dæmones ab hominibus recessisse. Idem de S. Ambrosio scribit Paulinus in ejus vita, dicens, Multos etiam diebus igit, inponente illo manibus, & imperante, à Spiritibus immundis victimas esse purgatos. Hæc autem manuum impositio, quam Exorcistæ faciunt super Energumenos, locum habebat sive hi essent baptizati, sive essent catechumeni, ut notat ibidem Morinus n. 11. observans, in Concilio Eliberitano cap. 37. statutum fuisse: *Eos, qui à Spiritibus immundis vexantur, si in fine mortis fuerint constituti, baptizari placeat. Si vero fideles fuerint, dandam eis esse Communionem.* Itaque Exorcistæ hoc ministerium suum adjuvandi, & pellendi Dæmones exercebant tam à catechumenis, quam à baptizatis Energumenis; quod probatum reliquit Concilium testimonium Patrum, & Exemplis etiam Delirii Disquisitionis Magicæ lib. 6. q. 3. sed. 3. pag. 719.

Sed & illud est observatio dignum, quod notat Episcopus Sarnellius in cit. Speculo Cleri Sæcularis lib. 4. de Exorcistis; quod scilicet in primitiva Ecclesia hi exorcizabant non solum energumenos, & à Diabolo corporaliter obsessos; sed etiam omnes Catechumenos per plures dies antequam baptizarentur, ea ratione, quia reputabant obsessi in anima, seu in mente spiritualiter à Dæmone; à quo quodammodo impediabantur in intelligentia articulo rum fidei, & rudimentorum Doctrinæ Christianæ. Hinc S. Paulinus Nolanus, qui floruit Anno 420. describens elegantem poemate vitam S. Felicis Martyris, notavit hunc Sanctum pridus fuisse ordinatum Lectorem, quem Ordinem exercuit docendo fideles Doctrinam Christianam, deinde initiatum fuisse Exorcistam, sic lib. 4. canendo: *primus, Lector servivit in annis; Indè gradum cepit, cui munus voce fidelis Adjurare malis, & Sacris peltere verbis.* Hanc exorcizationem retinuit semper

per Ecclesia ante collationem Baptismi; & eam nunc facit Parochus, seu Sacerdos infantes baptizaturus, antequam enim eos introducat in Ecclesiam, post porrectionem Salis benedicti in eos eorum, ut incipit adjurare Diabolum, sic dicens: *Exorcizo te immunde Spiritus in nomine Patris & Fili & Spiritus Sancti & ex eas, & recedas ab hoc famulo Dei, & c.* ut in Rituali Romano in Ordine Baptismi parvulorum. Et idem servat in Ordine Baptismi Adultorum, in quo genuflexiones, & Orationes plures pro ejectione Diabolo ex anima Catechumeni adulti baptizandi. Quapropter subdit idem Sarnellius Episcopus dist. lib. 4. pag. 160. *Nè solo quelli, che erano manifestamente offesi dal Demonio, à gl'Esorcisti si appartenevano, ma eziandio gl'altri, che occultamente finglianti cose pativano, quali sono gli uomini prima, che ricevano il Battesimo, siccome coloro, che sono al diabolico imperio soggetti: onde uso antico fu della Santa Chiesa, che tutti avanti il Battesimo fossero esorcizati.* Alia ratio addit potest, ob quam Exorcistis demandabatur hoc opus exorcizandi per plures dies Catechumenos ante baptismum, ne nimis morarentur in iisdem baptizandis vel Episcopi, vel Sacerdotes, quoniam baptizandorum ingens erat numerus, si tunc, & in eo actu singuli fuissent prius exorcizandi, sicut hodie fit in collatione baptismi. Videatur Menardus in libr. Sacram. 5. Greg. pag. 136.

Hæc officio, ac ministerio Exorcistarum; circa quod adhuc resistent quatuor dubia breviter resolvenda. Primum dubium est: An qui non sunt hoc Exorcistatus ordine initiati, possint energumenos exorcizare? Negat Philibertus tradit. 2. part. 4. cap. 4. afferens, nec publice, nec secretè, nec in domibus aut Ecclesia posse non Exorcistas exorcizari à corporibus humanis Dæmones pellere. Adde pro hac opinione negativam, in cap. fin. dist. 69. & Alcinuum de Div. Offic. cap. 34. Afirmant Suarez tom. 2. de Relig. lib. 4. de abjurat. cap. 2. num. 11. & Sanchez in Decalogum lib. 2. cap. 42. num. 18. dicentes, quod si exorcismi sint ab Ecclesia probati possunt à quolibet fidei exerceri; omnes enim fideles potestatem habent à Christo pelliendi Dæmones, juxta ejus promissionem; de qua Marcus c. 16. Ver. 17. ibi: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: in nomine meo Dæmonia ejicient.* Utramque opinionem referunt Salmanticenses de Sac. Ord. tradit. 8. cap. 3. num. 15. & videntur adhærere afirmativæ, dummodò non ex professu, aut publice, & passim non ordinati id faciant, sed in aliquo particulari casu, ex Dei interiori instinctu, ut in vitis Sanctorum, de servis Dei Laicis, aut Sanctis mulieribus legitur: siquidem solemniter, & ex officio hoc ministerium ad Exorcistas ordinatos tantum spectat. Barbosa de Jur. Eccl. lib. 1. cap. 38. num. 17.

Secundum Dubium est: An omnes initiati Exorcistatus ordine possint statim, absque alia Superioris licentia exercere hoc ministerium, & Energumenos adjurare? Respondetur negativè, quia ex Constitutionibus Synodaliibus serè omnium Diocesæ, & ex Conciliis provincialibus uniuscujusque bene directæ Provinciæ, requirenda est licentia in scriptis ab Ordinario, ut notat Gavantus in Manuali Episc. Verb. Exorcista num. 1. Et quidem in Synodo Farsensi sub Emin. Cardinali Carolo Barberino Abbate de Anno 1681. in cap. 13. de Sac. Ord. sub num. 4. habetur: *Exorcistatus tamen officium à nemine, etiam Regulari, in nulla, etiam propria Ecclesia, absque nostra speciali licentia sub gravissimis penis exerceatur.* In Synodo Albanensi de Anno 1687. sub Emin. Card. Flavio Chisio Abbate sess. 1. cap. 13. §. 1. ita decernitur: *Exorcizandi munus nemo, etiam Regulari, sine nostra expressa, & speciali licentia, necum in aliena, sed nec in propria Ecclesia exerceat.* In Synodo Concordiensi Anno 1697. de De Sacramento Ordinis.

lebrata per Illustrissimum, ac Reverendissimum Paulum Vallaressum, olim Canonicum Patavinum; nunc eisdem antiquæ, & præclarissimæ Diocesis Antistitem vigilantissimum, cap. XV. n. 2. ita precipitur. *Voluum nullum Sacerdotem, sive Sacerdalem, sive Regularem, etiam Parochum, immundis Spiritibus in obsessis corporibus exorcizare, vel adjurare posse, nisi facultate à Nobis in scriptis impetrata.* Confirmes prohibitiones passim in aliis Conciliis Synodaliibus leguntur. Scio, P. Candidum Brognolum Ordinis Minorum Reformatorum, seu strictioris Observantiæ S. Francisci, eximum non minus Exorcistam, quam Theologum conuerti de hujusmodi Episcopali prohibitionibus in cit. Specul. Clericor. de Sacram. Ord. tradit. 16. cap. 6. à n. 8. & seqq. Sed non jure, quia cum in hoc ministerio opus sit sanctitate, & prudentia, ac ob defectum alteriusque scandala Exorcistæ frequenter excitaverint, spectat ad Ordinarios locorum ea impedire, & obviare Exorcistas, ut prius Episcopalem obtineant licentiam, quod laudat P. Gobatus de Sacram. Ord. tradit. 8. n. 68. & Biffus in Hierurgia Verb. Exorcista §. 1.

Tertium Dubium est: Quibus orationibus, seu rebus uti debeat Exorcista in adjuvando Diabolo, & eo expellendo ex corpore Energumeni? Respondetur quod ad orationes, nec efficaciores, nec sanctiores recitari per Exorcistam posse, quam approbatas ab Ecclesia in Rituali Romano sub Paulo V. in Rubrica de Exorcizandis obsessis à Dæmonio; ibi enim Evangelia, preces, & psalmi potentissimi, inter quos *Exurgat Deus & c.* de quo S. Athanasius scripsit ad Antiochum q. 14. ut testet Cornelius à Lapide in libro Numeror. cap. 16. Vers. 33. *Non existit in toto tam veteri quam novo testamento verbum terribilius, atque magis dispergens diaboli potestatem, quam initium psalmi 67. Quamprimum enim dicitur: Exurgat Deus, & dissipentur inimici ejus; mox ululans evanescit, & dispersos Diabolum, ostendens hujus orationis virtutem, & operationem.* Sunt autem alii etiam Codices à piis viris compositi ad Energumenos exorcizandos, ut experientia demonstrat. At circa res, quæ præter orationes, adhiberi possunt, hæc sunt Reliquiæ Sanctorum; in quarum præsentia, seu contactu Dæmones fugantur non secus ac audaces, & impii latrones, qui si forte dum prædas agunt, ministros Imperatoris obvios habeant; præcipites abscedunt, ut ait S. Jo. Chrysothom. Homil. 7. de Machab. Exempla si quis cupiat SS. Reliquiarum in fugandis Dæmonibus, legat Ricciolum Lucubrationum Ecclesiasticar. lib. 1. cap. 29. ubi ex professo de hoc argumento agit.

Quartum, & Ultimè dubium est; Exorcistas pro reata sui officii functione à quibus debeant abstinere? Respondetur à pluribus, sed præcipue à sequentibus per eos abstinendum esse, prout præcipit Rituale Romanum in cit. Rubrica de Exorcizandis obsessis à Dæmonio; decernuntque supracitata Constitutiones Synodales, & advertunt DD. infra allegandi. I. Ne facillè credant, quem esse Energumenum, nisi adfuit signa per nos supra notata num. 17. Sanè multos vidi adeò credulos, ne dicam imprudentes, ut quemcumque virum, vel mulierem melancholia, vel fictione laborantem pronuntiant Energumenum. II. Abstineant à nimio cibo, & potu, memores dixisse Dominum, *Demoniorum genus non eicit nisi in oratione, & jejuniis.* Marc. 7. III. Eorum finis, & intentio in Energumenis exorcizandis sit Dei gloria, & charitas erga proximum, non autem interesse, vel lucrum temporale, à quo debent omninò esse alieni. IV. In exorcizandis mulieribus sive in Domibus, sive in Ecclesiis, numquam sint soli, sed adfuit aliqui obsessarum conjuncti; & omninò caveant, ne tangant mulieres, quas exorcizant, ut notat Gavantus in Manuali d. V. Exorcista n. 3. ex Decreto S. Caroli in Conc. 1. Prov. Mediolan. Hoc in laudem S. Martini scripsit

scripsit Sulpitius Severus *Dial.* 3. in *ejus Vita* ibi: si quando exorcizandorum demoniorum Martinus operam recepisset, neminem manibus atreclabat; & reuertit Morinus in opere de *Sacram. Penitentia* cit. lib. 6. cap. 7. num. 7. V. Exorcista non vagentur in multiloquio, aut supervacaneis, vel curiosis interrogationibus, præsertim de rebus futuris, & occultis ad suum munus non pertinentibus, ut inculcat Rituale Romanum ubi *supr. Vers. Exorcista*. VI. Potissimum caveant, ne cum Dæmone jocentur, vel cum eo nugacia misceant colloquia, aut ridiculas confabulationes; hostis enim est perfidus, & attentus compescere Exorcismos, ac offendere eosdem Exorcistas, ut monitis, ac exemplis demonstrat Delius *Disquis. Magic. dist. lib. 6. q. 3. scilicet 2. pag. 719*. Barboza in *cap. Exorcista* 23. *dist. num. 4.* nec non de *Jure Eccl. d. lib. 1. cap. 28. num. 19.* Et Guacius in *Compend. Malefic. lib. 3. pag. 337*. VII. Nullam medicinam corporalem præbeant Exorcistæ, aut fudeant obsecris, relinquentes hanc Medicis curam, ut expresse vetat Rituale Romanum ubi ante VIII. Et Ultimò caveant à vanagloria, sique Deus benedicendo eorum labores, & Exorcismos, liberari concedat E-nnergumens à potestate Diaboli, eidem Deo humillimas gratias agant; nec aliquam suis meritis, ut insolentia gloriolam tribuant; ad quod servandum, bonum erit, si Exorcistæ legerint Exemplum unius Sancti Viri, qui mirabilis erat in fugandis Dæmonibus; sed sentiens se aliquando gloriolæ sensualitatis, rogavit Deum, & obtinuit, ut quinque mensibus torqueretur à Diabolo, ut ex Sulpitio Severo *dial. 2. transcribit laudatus Morinus de Penitentia Sacram. dist. lib. 6. cap. 7. num. 20.* Plura alia monita, & quidem utilia pro hoc ministerio, ac sanctè gerendo, reperit Exorcistæ apud Sanchez in *cap. lib. 2. in Decalog. cap. 42. num. 18.*

DECISIO XX.

ARGUMENTUM.

Agitur de Acolythorum Ordine, Ety-mologia, Materia, Forma, ac Ministeriis, & quoniam Acolythi fuerunt figurati in candelabris aureis, in Tabernaculo per Moysen, & in Templo per Salomonem postea, disseritur de pluribus circa eadem candelabra. Cur Hebræi non adhererent in Sacrificiis candelas cereas; hæc autem sint in usu in Ecclesia Catholica? Observationes XIV. circa ministeria Acolythorum. Corollaria duo. An peccent mortaliter Acolythi, qui servant sole-mniter in peccato? Et an Ordines minores conferri possint extra Missam? Quomodo, & quando in Missa?

S U M M A R I U M.

- 1 Acolythus Ordo semper fuit, etiam in initio Ecclesie.
- 2 Acolythis etymologia multiplex.
- 3 Ceroferaarii vocantur Acolythis.
- 4 Corbicularii Clerici qui sunt?
- 5 Candelabrum aureum factum à Moysè jussu Dei.
- 6 Eius materia, forma, & ornamenta.
- 7 Talenti unius, ac minime pondus.
- 8 Lucernæ ejus an in eadem altitudine quales?
- 9 An luceret die, ac nocte?
- 10 Candelabri aurei basi cuius fuerit forma?
- 11 Eiusdem mystica significatio, & Acolythis Ordinis figura.
- 12 Candelabra aurea septem à Salomone facta.
- 13 An ablata à Nabuchodonosor?
- 14 Candelæ de cera cur non adhibita in templo ab Hebræis.

(171)

- 15 Mel cur prohibuit in Sacrificiis Hebræorum.
- 16 Candelæ cereæ usus in Ecclesia ob duas rationes.
- 17 Acolythus Materia, & Forma duplex, & que?
- 18 An utraq; sit de essentia?
- 19 Character in Acolythis quando imprimatur.
- 20 Acolythis officia duo. Et que?
- 21 Lumina cur ab Acolythis portentur?
- 22 Acolythorum circa ministeria observationes quatuordecim.
- 23 Acolythis in mortali servientes an peccent mortaliter?
- 24 Minores Ordines an possint conferri extra Missam? Et quomodo, & quando si dentur in Missa?

Acolythatus Ordo quartus est inter minores, de quo in presenti est nobis agendum; quem in primitiva Ecclesia usitatum fuisse, & subsequentibus omnibus sæculis in Ecclesia Latina dubitari non possumus, attentis testimonio Conciliorum, & SS. Patrum jam antea adductis, & præcipue Decif. VI. num. 42. & 43. nec non Decif. XVII. num. 12. & 13. quibus adimplatur Menardus in *Sacram. S. Greg. Pape. pag. 279*. hæc dicens: Acolythorum mentio est apud S. Cyprianum *Epist. 55.* & in *Epistola Cornelii Papa.* quæ est ad Fabium Episcopum Antiochenum apud Eusebium *Hist. Eccl. lib. 6. cap. 31.* Fuit autem electus Papa S. Cornelius Anno 254. S. Cyprianus verò factus fuit Episcopus Carthaginensis paulo ante, idest Anno 250. & de ordinatione Acolythorum loquitur Concilium Carthaginense IV. can. 6. celebratum Anno 398. & omnes Rituales libri vetustissimi, quos transtulit Morinus de *Sacris Ordin. part. 2. a pag. 211.* & seqq. qui alios Patres Græcos allegat *part. 3. Exercit. 14. cap. 2.* in quorum didis est expressè non sint Acolythi nominati, habentur tamen in ipsis sub nomine Ministeriorum. Cæterùm pro majori intelligentia hujus Ordinis videbimus quinque.

1. Acolythorum quæ sit Ety-mologia, & quotominibus in Ecclesia fuerit occupati?
 2. Quid, & quale fuerit Candelabrum Moyses postum in Tabernaculo?
 3. Quot, & qualia Candelabra sint posita à Salomone intra Sancta Sanctorum?
 4. Quæ sit Materia, & forma Acolythatus?
 5. Quæ, & quot sint officia Acolythorum?
- Quo ad Primum, Non unica est Acolythi vocis Ety-mologia, nec unicum nomen; siquidem 1. Acolythus dicitur ex verbo græco *ακόλυθος*, idest *prohibeo*, & ex negativa particula *Α* anteposita, quæ significat non prohibeo, & ex utraque formatur superadictum nomen *Ακόλυθος*, idest *non prohibitus*, quia initiatus hoc ordine non prohibetur Sacrificio interesse, imò est obligatus, quæ essentialia sunt Sacrificii, nempe Panem, Vinum, & Aquam præparare. Magius in *Hierolexie. Verb. Ακόλυθος*. 2. Eius Ety-mon etiam deducitur à Verbo *Ακόλυθος* quod significat *sequi*; nam Acolythorum officium est sequi Diaconum cum cereis accensis, quando accedit ad canendum Evangelium. Menardus ubi ante *d. pag. 279. Lin. 11. v. Ακόλυθος*, ubi ex Helychio, & Glossis antiquis ait, quod Ακόλυθος interpretatur, *sequutor*, *pedissequus*, *consequens*, *iter faciens* retro, *junior* Servus, habita scilicet relatione ad obligationem inferiendi Diaconis, ac Subdiaconis in Missa. 3. Hinc Ακόλυθι à prædicto Officio deferendi cereos accensos antiquitùs dicebantur etiam Ceroferaarii, ut scribit Eminent. Card. Baronius ad Annum Christi 44. num. 80. his verbis: Cum enim ab ipso verum nostrarum initio Ordinem fuisse constat in Ecclesia Ceroferaarium Clericorum, qui & Ακόλυθι dicebantur, cujus, ut diximus, mentio est apud Cyprianum.

num, Cornelium Papam, Eusebium, Romanum Concilium sub Silvestro, nec non Synodum quartam Carthaginensem, quorum eo Ordine initiatorum Clericorum minister erit ad Sacram. Ministeriorum pompam ferre accensis Cereis. Hinc Scriptores Sacrorum Rituum vocant Acolythis Ceroferaarios, ut videre est apud Bauldry in *Cerem. cap. 14. art. 1.* & seqq. apud Cassaldu in *lib. 1. tit. 4. cap. 14.* & apud Bissum in *Hierurg. Verb. Ακόλυθι num. 90. 4.* In quibusdam Gallia Ecclesis Ακόλυθι vocantur etiam *Corbicularii*, à Rochetto, quod induunt, quod Galli *Corbicularum* vocant, ut notat Magrius in *Verb. Corbicularius*. Est autem Rochettum illud Cotta cum manicis, quam deferunt Ακόλυθι in forma Rochetti etiam apud Regulares, dum inferunt Missæ, & portant Ceroferaaria, ut subdit Magrius *ibidem*; addens in *Verb. Pafcha* quod in Andegavensi Ecclesia (quæ est in Gallia, vulgo *Nois*) in die Pafchæ duo Corbicularii, idest Ακόλυθι induit Rochetto, & Dalmaticis, ac velato capite representantes mulieres euntes ad monumentum Domini, vadunt ad Capellam, in qua servatur SS. Eucharistia, ubi duo Sacerdotes cum puvialibus eos interrogant cantantes: *Quem queritis?* Respondent Corbicularii: *JESUM Nazarenum Crucifixum.* Replicant Sacerdotes: *Non est hic: Surrexit, sicut predixit.* It. *nuntiate discipulis &c.* Est statim predicti Corbicularii vadunt in Choro, & referunt Episcopo, ac Canonice: *Surrexit Dominus, Alleluia: & statim cantatur solemniter Te Deum laudamus à Choro.* Hæc sunt signa pietatis, & devotionis qua pollebant primitivi Christiani. Igittur Ακόλυθι Ety-mologia cum deducatur à ministerio, quod ipsi præstant in Ecclesia serviendo in Sacrificio Missæ, & divinis officiis, ac ministrando Diaconis, & Subdiaconis, hinc est quod à vetustissimis Patribus, etiam Græcis vocabantur *Ministri*, ac *Ministrantes*, & sub hoc nomine Αcolythos significabant, ut offendimus *d. Decif. VI. num. 43.* etiam apud Latinos Ceroferaarii, ut plurimum nominarentur, ab officio deferendi candelabra cum cereis accensis in Horis Canonice, & in Missa.

Quod Secundum: Quando Deus præcepit Moyse fabricare Tabernaculum portatile, quod deserviret pro Templo, in quo sibi Divinus cultus ab Hebræis præstaretur, ut demonstravi in Decisionibus de *Sacrific. Missæ Decif. XII. num. 14.* mandavit etiam eidem Moyse, ut faceret Candelabrum Aureum ad sustentandas septem lucernas ardentes, & reponendum in eodem Tabernaculo penes mensam panum propositionis, ut legitur in *Exodo cap. 25. Vers. 31.* ubi hæc verba: *Facies & Candelabrum ductile de auro mundissimo, hastile ejus, & calamos scyphos, & spherulas, ac hinc ex ipso procedentia.* Circa hoc Candelabrum plura notant Interpretes Scripturæ Sacræ, adverte-re, quod alia de eo certa habentur; alia autem sunt incerta provenientia ex assertionibus Scribentium, & præcipue Josephi Flavii in *Libr. Antiquit. Judaicæ.* Certa sunt, quod hoc Candelabrum erat totum de auro purissimo, erat ductile, non fustum, sed malleatione productum, ac efformatum. Constabat Hastile, in cujus superiori parte egrediebatur sex calami, sui rami, qui assurgebant quasi semicirculi, & in eorum summitate ponebantur lucernæ: ita ut hæc septem forent, addita una in summitate hastilis, seu fistulis ejusdem Candelabri. Calami erant triplici, Hastile verò quadruplici ordine Scyphorum, Spherularum, sive globulorum, ac illorum, vicissim sibi succedentium ornati, quæ quidem ornamenta terna erant in calamis, quadrerna in hastile. Lucernæ prædictæ illuminebant locum Sanctum Tabernaculi, Altare thymiamatis, & mensam panum propositionis. Penes Chamaiamatis, & mensam panum propositionis. Penes Chamaiamatis erant emunctoria, ac vasa pariter aurea, in quibus ea, quæ de lucernis emuncta erant, extinguebantur. Pondus totius Candelabri cum iisdem

emunctoriis, ac vasibus erat unius talenti auri. Talentum unum ponebat minas centum; una mina faciebat triginta uncias, idcirco Candelabrum ipsum constabat tribus millibus uncis auri; & hæc omnia tamquam certa, & in sacro textu expressa concorditer notant Sallianus ad *Annum Mundi 2554. a. n. 446.* Torriellus ad *eundem Annum n. 72.* & Cornel. à Lapedein *Exod. d. cap. 25. n. 31.*

Incerta de eodem Candelabro, & quæ sub disputatione remanent apud scriptores, sunt sequentia. 1. Cujus altitudinis esset ipsum Candelabrum? Varii varia dicunt: sed verior est opinio, quod non esset altius Altari, seu Mensæ propositionis panum præter cubitum; tum quia cum esset ordinatum, ut illumine- ret idem Altare, & Mensam, lucernæ stantes in summitate Candelabri, opus erat, ne essent altiores valde; sed quantum solet esse lucerna, cum Dominus cenat, in mensa existens: tum etiam quia cooperteria, & pelles, quibus tegebatur Tabernaculum, & de quibus dixi de *Sacrific. Missæ, eadem Decif. 12. num. 14.* non erant multum elevata: idè non à summo lucernarum deturparetur, fas erat, eas esse demissas, nec nimis exurgere in altum. Ita Torriellus *d. Anno Mundi 2544. num. 72.* 2. Disputant DD. an omnes lucernæ essent æqualiter altae simul cum illa, quæ erat in summitate hastilis? Affirmat Cornelius à Lapide *d. cap. 25. in Exod. Vers. 31.* Negant alii, autantes lucernam hastilis fuisse cæteris eminentiorem; & hæc mihi videtur opinio verisimilior, quia pulchrior est aspectus lucernarum, si plures luceant per gyrum, & quæ in medio est, emineat aliis; præterquamquod, ajunt, septem illas lucernas repræsentare septem planetas, inter quos Sol medius inter alios supereminet majestate, ac splendore. 3. Querunt DD. an prædictæ septem lucernæ auri hujus Candelabri lucerent tantum in nocte, ac die? Cajetan contendit, eas luxisse perpetuo, diu, noctuque, *ex cap. 27. Exod. Vers. 20.* ubi præcipitur filiis Israel dare oleum Levitis, ut ardeat lucerna semper in Tabernaculo testimonii. Si, semper: Ergo nocte, ac die; præterea illius Candelabri lucernæ accendebantur, ut lumen darent in loco Sancto, qui carebat fenestris. Ergo nocte, ac die. Imò magis die, quia tunc fiebat Sacrificium thymiamatis, ac panum azymorum, de nocte autem ibi nulla actio, nullum Ministerium. Ita etiam sentit Lippomanus in *Exod. cap. 27. Josephus lib. 3. Antiquit. cap. 9.* tenuit, quod medietas earundem lucernarum luceret in die; alia medietas in nocte. Abulensis, Sa, Vatablus, Olearius, & alii, quos citat, & sequitur Sallianus ad *d. Annum M. 2544. num. 461.* tenent, quod nocte tantum ardeant; idque probant ex textu *Exod. d. cap. 27. in fin.* ubi Deus loquens de iisdem lucernis, ait, *& colloca-bunt eam Aaron, & filii ejus, ut usque mane luceat coram Domino.* Siquis manè lucernæ ardere debebant: ergo non facto manè. Alia argumenta adducit Sallianus ibidem videnda. 4. Altercatur Interpretes circa basim hujus Candelabri? Alii enim unicam, nempe rotundam, fuisse arbitrantur, prout esse videmus nostris temporibus plurium ex Auricalcho Candelabrorum. Alii, quod fuerit gemina ajunt, ex Candelabro quod post destructam Jerusalem Titus in triumphum duxit, in quo basis erat biceps, habens marinos equos duos in pisicem delincentes. Alii, dant ei formam triangularem, ut nunc faciunt periti artifices in Candelabris argenteis. Alii tandem quadrangularem ad majus ejusdem basis robur in firmitate Candelabri tuenda; & de his omnibus disserunt Torriellus, & Sallianus ad *d. Annum M. 2544. ille sub num. 72. ille sub num. 447.* Ultimò percurantur DD. mysticam illius auri Candelabri ornamentorumque ejus significationem. Plura dicit Cornelius à Lapide *d. cap. 25. Exod. sub Vers. 31.* Sed ex eis fuisse figuratum Acolythatus Ordinem, ob officium